

Program rozwoju Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości
w latach 2025-2027

Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918—1919

"PROGRAM DZIAŁANIA WIELKOPOLSKIEGO MUZEUM NIEPODLEGŁOŚCI W LATACH 2025-2027".

Autor: PRZEMYSŁAW TERLECKI

Spis treści:

I. WSTĘP.....	str.4
II. DZIAŁANIA W OBSZARZE REORGANIZACJI WMN.....	str.8
III. DZIAŁANIA W OBSZARZE BUDOWY NOWEGO MUZEUM.....	str.11
IV. DZIAŁANIA W OBSZARZE CELÓW STRATEGICZNYCH.....	str.18
V. DZIAŁANIA W OBSZARZE FINANSOWO-KADROWYM.....	str.26
VI. DZIAŁANIA UWZGLĘDNIAJĄCE KORELACJE Z POLITYKĄ WOJEWÓDZTWA.....	str.35
VII. ZAMIAST PODSUMOWANIA	str.39

Narracja z publicznością: Zwycięzamy, bo pamiętamy.

I. WSTĘP

Swoją wizję funkcjonowania Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości w najbliższych trzech latach chciałbym zacząć od hasła, jakie wraz z częścią zespołu udało nam się wymyślić parę miesięcy temu. Hasło, które odnosząc się wprost do przeszłości, do historii zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego jest doskonałym łącznikiem z teraźniejszością, projekcją czekających nas wyzwań, które powinny zakończyć się sukcesem. Hasło to zawiera się w trzech słowach: „Zwyciężamy, bo pamiętamy”. Ponad sto lat temu, bo pamiętaliśmy lata niewoli, bo ciężką pracą i zgodnym współdziałaniem zdołaliśmy ukształtować pokolenie zwycięzców, bohaterów odzyskanej Niepodległości, w trudnych latach powojennych, kiedy w 1956 roku wystąpiliśmy przeciwko komunistycznej władzy upominając się o Cheb, Wolność i o Boga, rozpoczynając długi marsz naszej Ojczyzny zakończony w 1989 znów sukcesem, zwycięstwem „Solidarności”, odzyskaniem wolności. Dzisiaj także, w naszych działaniach, nie tylko tych muzealnych, ale we wszelkiej aktywności Wielkopolan, dostrzegamy tego wyjątkowego ducha umiłowania wolności, niezgody na dzielenie i poniżanie drugiego człowieka, podobnie jak nasi bohaterscy poprzednicy solidną pracą, współdziałaniem, tworzymy mocny fundament naszego dobrobytu, warunki bezpieczeństwa i rozwoju. Wreszcie hasło „Zwyciężamy, bo pamiętamy” ma być drogowskazem, za którym pragniemy podążać budując nowoczesne Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919.

Zdaję sobie sprawę, że to dopiero początek drogi. Przed nami jeszcze dużo pracy, budowa nowej siedziby, dokończenie projektowania i tworzenie wystawy stałej, serca opowieści o Wielkopolskiej Drodze do Niepodległości. Potem przygotowanie szerokiej, atrakcyjnej oferty dla publiczności, budowanie sieci partnerstw i otwartości instytucji na współpracę. Aspirujemy do tego, aby stać się dla jak największej liczby osób "trzecim miejscem" – przestrzenią między domem a pracą, która sprzyja włączaniu i integracji. Musimy być do tego dobrze przygotowani. Wiąże się to rzecz jasna z koniecznością zatrudnienia w najbliższych trzech latach wielu nowych pracowników, o bardzo konkretnych, wysokich kompetencjach

i umiejętnościach, którzy sprostają stawianym im zadaniom i wyzwaniom, przed jakim staje w tym momencie całe Muzeum. Utrzymanie tak ogromnej, nowej instytucji, ze zdecydowanie bogatszą i szerszą niż dotychczas ofertą programową i możliwościami, ze zwiększonym liczebnie zespołem pracowników, wymaga dodatkowych, dużo większych niż w minionych latach nakładów finansowych, które winny być przemyślane i solidnie uzasadnione.

Do tego dochodzi jeszcze bardzo ważny, realizowany zgodnie z uchwałą Sejmiku Samorządowego Województwa Wielkopolskiego już od ubiegłego, 2024 roku proces reorganizacji całego, pięciooddziałowego Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości, formalno-organizacyjne wyodrębnienie, a następnie usamodzielnienie trzech oddziałów WMN jako odrębnych muzeów, samorządowych instytucji kultury. Na dzisiaj jeden z oddziałów, Muzeum Martyrologii Wielkopolan – Fort VII stał się z dniem 1 stycznia 2025 roku częścią Muzeum Martyrologicznego w Żabikowie.

Kiedy pięć lat temu stawałem do konkursu na stanowisko dyrektora WMN byliśmy na etapie rozstrzygniętego konkursu na projekt nowej siedziby Muzeum, byliśmy na początku realizacji pierwszego etapu renowacji i modernizacji Fortu VII. Pierwszy projekt jest w trakcie realizacji, drugi szczęśliwie i z sukcesem został zakończony. W wyniku zaangażowania wielu osób i instytucji, lokalnych patriotów i pasjonatów, cztery lata temu, do kalendarza oficjalnych świąt państwowych wpisana została data 27 grudnia jako Narodowy Dzień Zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego. Niemalą rolę odegrało tu Wielkopolskie Muzeum Niepodległości. Trzy lata temu Muzeum zaproponowało nowoczesną, wychodzącą poza skostniałą rutynę świętowania ważnych rocznic formę upamiętnienia bohaterów Poznańskiego Czerwca ustanawiając Nagrodę Stukot'56. Dotychczasowi laureaci i rosnąca popularność nagrody potwierdzają zasadność ustanowienia takiego wyróżnienia, którego marka i prestiż mają w przyszłości dobrze promować wciąż aktualne ideały Czerwca'56.

Kiedy podejmowałem się pracy w Wielkopolskim Muzeum Niepodległości, z projektem nowej siedziby Muzeum Powstania Wielkopolskiego i wybraną lokalizacją, nie miałem do końca świadomości ile problemów i przeciwności losu spiętrzy się po drodze. Już na początku tej drogi pojawia się epidemia covid, która praktycznie na dwa lata zamroziła wszystkie tego typu, ambitne projekty. Faktycznie, kilka ostatnich lat, to bardzo intensywny czas poszukiwania realnych możliwości spełnienia marzeń wielu pokoleń Wielkopolan związanych z budową

Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919. Przełomowy w tym zakresie był bez wątpienia rok 2018, kiedy to świętując 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości, władze Miasta Poznania podjęły decyzję o budowie nowej siedziby; zagwarantowano wówczas środki na zorganizowanie konkursu na projekt nowego muzeum i wskazano jego świetną lokalizację. Drugim takim momentem był rok 2021, kiedy to Samorząd Województwa Wielkopolskiego, przejmując od Miasta Poznań prowadzenie Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości, wziął na siebie ciężar sfinansowania całej inwestycji. Dwa lata później, wolę współprowadzenia i współfinansowania inwestycji potwierdziło podpisując stosowną umowę Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Tak stabilna gwarancja finansowania całego projektu pozwoliła już w grudniu 2023 roku, po wyborze głównego wykonawcy i inżyniera kontraktu na rozpoczęcie budowy. Równoległe rozpoczęły się prace nad zaprojektowaniem wystawy stałej, serca nowego Muzeum, które ma być ukończone w 2027 roku.

Bez wątpienia, tak ogromna, tak spektakularna i tak bardzo oczekiwana społecznie inwestycja, w ciągu ostatnich 30 lat jedna z największych w Wielkopolsce w obszarze kultury, wymaga zupełnie nowego spojrzenia na funkcję, jaką ma spełniać powstające w centrum Poznania nowoczesne muzeum. Muzeum, które jest nie tylko depozytariuszem pięknej, zakończonej zwycięstwem historii, ale jako ogólnopolska instytucja kultury chce pełnić rolę centrum pamięci o wielkopolskiej drodze do niepodległości, szczególnie o Zwycięskim Powstaniu Wielkopolskim 1918-1919, ma być otwartym dla każdego, preferowanym celem podróży dla odwiedzających Poznań, jednym z najlepszych miejsc spotkań i dialogu, edukacji, znaczącym ośrodkiem wiedzy i edukacji. Mamy ambicję przebić poznański szklany sufit przyjmując 250 tysięcy gości rocznie.

Aby sprostać takim wyzwaniom i oczekiwaniom, trzeba mieć Wizję, Misję, pełen pasji, profesjonalny zespół ludzi, który wraz z publicznością i naszymi partnerami będzie w stanie budować wspólnotę dziedzictwa wolności i niepodległości. Niezbędny jest dobry Program, który powinien zyskać wsparcie organizatorów, Samorządu Województwa Wielkopolskiego oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Program będący gwarantem bogatej oferty muzealnej i dobrze wydatkowanych publicznych pieniędzy.

Z przyjemnością i satysfakcją przekazuję taki Program. Program „Działania Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości w latach 2025-2027”, oparty jest na stworzonej pod koniec ubiegłego

roku, wspólnie z pracownikami Muzeum Strategii, a poprzedziły go wielomiesięczne prace nad opracowaniem Diagnozy instytucji. Stworzonej także przy ogromnym zaangażowaniu pracowników, gdzie jednoznacznie wybrzmiała konieczność przededefiniowania obecnej struktury organizacyjnej i sposobu zarządzania instytucją opartego w większym niż dotychczas stopniu na partycypacji, pracy zespołów i grup projektowych, większej niż dotąd kolegalności podejmowania strategicznych decyzji. Mniej hierarchii, więcej kultury adhortacji i klanu wyzwalających pozytywną energię.

Bez wątpienia najbliższe trzy lata działalności Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości upłyną pod znakiem budowy nowej siedziby Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1919-1919. Ale mamy Misję, mamy Wizję, mamy Strategię.

Zwyciężamy, bo pamiętamy!

II. DZIAŁANIA W OBSZARZE REORGANIZACJI WMN

Najbliższe trzy lata działalności Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości bez wątpienia upłyną pod znakiem budowy nowej siedziby Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919. To największe wyzwanie w dotychczasowej historii WMN, to bodaj największa w Wielkopolsce inwestycja związana z kulturą po 1989 roku, a wszystkim nam przyświeca idea, aby to nowe Muzeum, wydzielone z dotychczasowej struktury pięciooddziałowej instytucji, stało się okrętem flagowym regionu i numeru 1 na liście TOP atrakcji turystycznych Poznania i Wielkopolski.

Patrząc na rozmach inwestycji, przyszłą rolę i misję nowego Muzeum, na przewidywane, udokumentowane koszty utrzymania i eksploatacji obiektu wraz ze znacząco powiększoną strukturą i liczbą pracowników, już pod koniec 2023 roku w przedłożonym Panu Marszałkowi Programie funkcjonowania WMN w latach 2024-2026 zwracałem uwagę, iż należy bardzo szybko i poważnie rozważyć wydzielenie tego oddziału WMN z obecnej struktury. Uważałem wtedy i nadal tak uważam, że Muzeum Powstania Wielkopolskiego jako samodzielna instytucja kultury Samorządu Województwa Wielkopolskiego, występująca pod swoją własną nazwą, rozpoznawalną i czytelną dla każdego w Polsce, ze swoimi rozbudowanymi, nowymi funkcjami, ze swoją kubaturą, lokalizacją, z możliwościami komercyjnego wykorzystywania przestrzeni i pomieszczeń oraz terenu wokół obiektu, jako okręt flagowy Urzędu Marszałkowskiego zwiększy w ten sposób szanse na samodzielne budowanie swojej marki, reputację i miejsce na muzealnej mapie Polski i Europy. Wszystkie te radykalne zmiany, które stanowią de facto dekompozycję istniejącej od wielu lat struktury organizacyjnej Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości, wymagały rzecz jasna przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego uważnej analizy i roztropności przy podejmowaniu ostatecznych decyzji, które były poddane konsultacjom społecznym i poprzedzone rozmowami z Zespołem Muzeum.

Dziś, kiedy piszę te słowa, jesteśmy już w zupełnie innym miejscu. W dniu 15 lipca 2024 roku, Sejmik Samorządowy Województwa Wielkopolskiego, uchwałą nr VI/83/24 ogłosił zamiar dokonania podziału Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości samorządowej instytucji kultury, prowadzonej od 2023 roku jako wspólna instytucja przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Województwo Wielkopolskie, poprzez:

1/ wyłączenie z tej instytucji oddziału pn. Muzeum Martyrologii Wielkopolan – Fort VII, celem włączenia tej jednostki do Muzeum Martyrologicznego w Żabikowie – instytucji, której organizatorem jest Samorząd Województwa Wielkopolskiego;

2/ wyłączenia z tej instytucji dwóch oddziałów; Muzeum Armii „Poznań” i Muzeum Uzbrojenia, celem utworzenia nowej instytucji kultury pn. Muzeum Armii „Poznań” i Uzbrojenia, dla której organizatorem będzie Samorząd Województwa Wielkopolskiego;

3/ wyłączenia z tej instytucji oddziału pn. Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956 celem utworzenia nowej instytucji kultury pn. Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956, dla której organizatorem będzie Samorząd Województwa Wielkopolskiego.

W uzasadnieniu tej brzemiennej w skutkach Uchwały słusznie wskazano, iż główną przyczyną takiego podziału jest fakt, iż WMN „składa się z kilku oddziałów, różniących się od siebie charakterem i zakresem działania, a dokonanie podziału i uporządkowanie struktury tej instytucji kultury przyczyni się do zapewnienia bardziej adekwatnej i efektywniejszej realizacji misji Samorządu Województwa Wielkopolskiego, określonej w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku, polegającej m. innymi na dbaniu o dziedzictwo kulturowe regionu dla dobra jego obecnych i przyszłych pokoleń”. W cytowanej Uchwale zaznaczono bardzo wyraźnie, iż w związku z rozpoczętą już inwestycją, budową nowej siedziby Muzeum Powstania Wielkopolskiego zasadne jest, aby ta placówka, po przeprowadzonej reorganizacji, funkcjonowała samodzielnie, pod własnym szyldem Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 i prowadzona była jako wspólna instytucja kultury przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Województwo Wielkopolskie.

Ta intencyjna Uchwała Samorządu Województwa Wielkopolskiego jako priorytetowe działanie wskazywała na konieczność wydzielenia w pierwszej kolejności ze struktur WMN Muzeum Martyrologii Wielkopolan – Fort VII, do czego doszło faktycznie z dniem 1 stycznia 2025 roku. Przyłączenie Fortu VII do Muzeum Martyrologicznego w Żabikowie, instytucji kultury prowadzonej przez Województwo Wielkopolskie było realizacją Uchwały nr VI/134/24 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 października 2024 roku w sprawie podziału Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości.

Przed Muzeum, w roku 2025 stoi kolejne, duże wyzwanie związane z dalszą reorganizacją WMN polegające na wydzieleniu kolejnych oddziałów. Tak jak w poprzednim roku priorytetem

było odłączenie Muzeum Martyrologii Wielkopolan – Fortu VII, tak obecnie priorytetowym działaniem jest doprowadzenie do wyodrębnienia, a tym samym do stworzenia samodzielnej instytucji kultury pn. Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956, co powinno nastąpić do końca II kwartału 2025 roku. Wiąże się to między innymi ze zgłaszaną publicznie przez Miasto Poznań chęcią i gotowością przejęcia na powrót pod swoje skrzydła Muzeum Czerwca'56. W 2026 roku będziemy obchodzić okrągłą, 70. rocznicę wydarzeń Czarnego Czwartku 1956 roku, więc jeśli organizacją tych wydarzeń miałyby się zająć pod auspicjami Miasta Poznań Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956 r., wcześniej należy dokonać jego wyodrębnienia z obecnej struktury i usamodzielnienia, nie przesądzając dalszych, faktycznych losów placówki.

Na drugą połowę roku zaplanowano działania, mające przygotować pozostałe trzy oddziały Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości do nadania im nowych statutów i samodzielności, co powinna nastąpić najpóźniej z dniem 1 stycznia 2026 roku. Jest to proces dosyć skomplikowany, czasochłonny i pracochłonny. Podobnie jak miało to miejsce w przypadku odłączania od WMN Muzeum Martyrologii Wielkopolan – Fort VII, doprowadzenie całego procesu do finału wymaga przede wszystkim:

- przeprowadzenia rozmów i konsultacji z pracownikami reorganizowanych oddziałów,
- przeprowadzenia inwentaryzacji majątku i mienia ruchomego,
- rewizji wszystkich podpisanych umów i zobowiązań finansowych, w tym na ochronę, dostawę ciepła i energii,
- wyodrębnienia celem przekazania najpierw w depozyt, a po uzyskaniu stosownych zgód Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego wyposażenia wyodrębnianych i usamodzielnianych instytucji kultury w muzealia,
- procedury nadania nowym instytucjom kultury Statutów,
- zmiany nazwy Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości na Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 i zmiany Statutu instytucji.

Wszystkie te działania wymagają bardzo poważnych korekt finansowych i kadrowych, co zostanie szczegółowo opisane w dalszych punktach niniejszego dokumentu.

Obecny stan zatrudnienia w poszczególnych oddziałach Wielkopolskiego Muzeum

Niepodległości, które czeka reorganizacja przedstawia się jak poniżej:

Administracja+Magazyn Główny+Nowa Siedziba:	31 osób/ 30,38 etatów
Muzeum Powstania Wielkopolskiego:	8 osób/ 6,88 etatów
Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956:	7 osób/ 7 etatów
Muzeum Uzbrojenia:	7 osób/7 etatów
Muzeum Armii „Poznań”:	4 osoby/ 4 etaty

III. DZIAŁANIA W OBSZARZE BUDOWY NOWEGO MUZEUM

Choć w następnym punkcie pt. „Działania w obszarze celów strategicznych”, gdzie w sposób usystematyzowany wskażę na sześć głównych obszarów, wokół których wraz z całym Zespołem zamierzam realizować misję Muzeum w latach wykraczających poza zakres niniejszego dokumentu (2025-2030), z uwagi na wartość oraz rangę realizowanej od grudnia 2023 roku inwestycji, budowy nowej siedziby Muzeum Powstania Wielkopolskiego, już teraz w sposób szczegółowy i precyzyjny postaram się opisać najważniejsze etapy i procesy, jakie stoją przed nami w tym obszarze w najbliższych trzech latach oraz harmonogram ich finansowania.

To absolutnie najważniejsze zadanie, przed jakim stoi cały zespół Muzeum. Największa inwestycja w historii muzeum. Bardzo wyczekiwana, znajdująca się pod presją dużych oczekiwań opinii publicznej i decydentów. Poświęcę temu zagadnieniu nieco więcej miejsca, bowiem budowa nowej siedziby, to nie tylko gigantyczne wyzwanie logistyczno-organizacyjno-finansowe, ale także zupełnie nowa jakość, która już teraz wpływa, a będzie to się z każdym miesiącem nasilało, na funkcjonowanie całego Muzeum, jego potencjał rozwojowy, strukturę organizacyjną, postrzeganie Poznania i Wielkopolski na muzealnej mapie Polski. Inwestycja ruszyła w IV kwartał 2023 roku, zakończenie i otwarcie Nowego Muzeum, zgodnie z uaktualnianym na bieżąco harmonogramem planowane jest na 2027 rok.

W latach 2018-2022 roku prowadzono prace projektowe nowego Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919. W 2023 dzięki decyzji Samorządu Województwa

Wielkopolskiego o przejęciu instytucji w organizację oraz zabezpieczeniu środków niezbędnych do budowy, możliwe było faktyczne rozpoczęcie zasadniczej części procesu inwestycyjnego. W tymże roku podpisano umowę z generalnym wykonawcą, który rozpoczął roboty budowlane z początkiem 2024 roku. Obecnie równoległe z pracami budowlanymi prowadzone są dalsze prace projektowe dotyczące zaprojektowania wystawy stałej, która będzie sercem całego nowego obiektu.

Finansowanie. Rozpoczęcie inwestycji o tak dużej skali, mierzonej jej wartością na koniec stycznia 2025 r. - 385 milionów złotych, było możliwe dzięki umowie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego, która zapewnia dotacje w latach 2023-2026 (z perspektywą przedłużenia na rok 2027) . Dodatkowo, dzięki współorganizacji Muzeum przez Województwo Wielkopolskie i Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, co roku pozyskiwane są środki z budżetu państwa, które w części zastępują zabezpieczone wcześniej środki samorządowe. Źródła finansowania:

- dotacja celowa w ramach Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Wielkopolskiego na lata 2023-2026 - Umowa nr 1/DK/IK/2023,
- dotacja celowa na wydatki inwestycyjne ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, pochodzących z budżetu państwa, Umowa nr 12/DF-V/AC/2025 z 24.01.2025 r.
- środki finansowe Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Umowa nr 154/DF-V/AC/2023,
- środki WMN własne. Zakres i sposób finansowania inwestycji obrazuje poniższa tabela.

	2023	2024	2025	2026	2027
Finansowanie inwestycji w latach 2023-2027 (w tys. zł)					
MKIDN	1 129	45 700	70 000	105 170	20 000*
UMWW	2 551	10 984	100 795	21 791	19 735**
Infrastruktura kultury - MKIDN	394	480			
Środki własne	47	12	111	116	87
CAŁKOWITA WARTOŚĆ INWESTYCJI	4 121	57 176	170 906	127 077	39 22

*Wnioskowana kwota zwiększenia – zgodnie z wnioskiem z 08.2024 do MKIDN** Kwota niewykorzystanych środków z 2024 r. do przeniesienia na 2027 r.

Dział Realizujący Projekt. Z uwagi na fakt, że Muzeum pełni w całym procesie rolę inwestora i zamawiającego, wydzielono Dział Realizujący Projekt (DRP). Kierowanie DRP powierzono mojemu Zastępcy Dyrektora ds. Rozwoju i Inwestycji, który wcześniej koordynował proces opracowania całej dokumentacji projektowej. W ramach DRP utworzono komórki: techniczną, organizacyjno-administracyjną oraz ds. realizacji wystawy stałej. Proces wspierają także zewnętrzni eksperci zapewniający wsparcie merytoryczne i techniczne. Komórka organizacyjno-administracyjna współpracuje z wyspecjalizowanymi podmiotami świadczącymi obsługę prawną i zamówienia publiczne. Obsługę rozliczeniowo- księgową realizują Główny Księgowy WMN poprzez dedykowanego projektowi pracownika księgowości. Od razu zaznaczę, iż z wagi na stale rosnące zadania i konieczność koordynowania oraz procedowania kolejnych procesów związanych z inwestycją, istnieje konieczność systematycznego, za każdym razem uzasadnionego merytorycznie dołączania kolejnych, nowych osób do zespołu Inwestora.

Komórką techniczną kieruje osoba z doświadczeniem w realizacji inwestycji publicznych po stronie zamawiającego oraz pracy z dokumentacją techniczną. Komórką ds. realizacji wystawy stałej kieruje doświadczony menedżer złożonych projektów, wspierany przez praktyków w dziedzinie realizacji wystaw muzealnych i działań projektowych. Z początkiem 2025 roku, po bardzo długich i trudnych poszukiwaniach i nieudanych rekrutacjach, udało się włączyć do Zespołu etatowego Głównego Historyka odpowiedzialnego za nadzór merytoryczny nad treściami wystawy. Dotychczas korzystano z ekspertów zewnętrznych, wybitnych historyków i autorytetów w dziedzinie historii XIX i XX wieku oraz pracowników dotychczasowego oddziału Muzeum Powstania Wielkopolskiego, co nadal będzie utrzymane.

Zespół składa się zarówno z osób, które od samego początku koordynowały prace nad dokumentacją techniczną, jak i osób, które dołączyły później, wnosząc doświadczenie z innych projektów o wysokim stopniu złożoności. W momencie właściwego rozpoczęcia realizacji, budowy wystawy stałej, zespół będzie wymagał wzmocnienia.

Zadaniem zespołu jest również włączenie się w przygotowanie i profesjonalne przeszkolenie pozostałych pracowników Muzeum do użytkowania skomplikowanego obiektu wraz z wystawą stałą po jego otwarciu – zarówno tych obecnie zatrudnionych, jak i przyszłych, których zatrudnienie jest niezbędne do uruchomienia wszystkich funkcji w nowym obiekcie.

Intencją budowy DRP jest to, aby osoby zaangażowane w realizację zadania inwestycyjnego mogły służyć swoim doświadczeniem i wiedzą także po otwarciu nowego Muzeum, np. w działach eksploatacyjnych oraz przy realizacji późniejszej, bogatej oferty kulturalnej.

Etapy. W pierwszym roku realizacji inwestycji prace obejmowały głównie roboty ziemne oraz wykonywanie fundamentów, które kosztowały ponad 50 milionów złotych. W 2025 roku na powierzchni terenu, mniej więcej w połowie roku, widoczne będą już pierwsze dwa z czterech czterokondygnacyjnych budynków muzealnych, a także rozpocznie się proces układania elewacji i wyposażania obiektu w infrastrukturę wewnętrzną.

W 2024 roku zakończono większość prac projektowych dotyczących wystawy stałej, a kompleksowa dokumentacja, pozwalająca na ogłoszenie przetargów na wykonawców wystawy, powinna zostać wydana na przełomie pierwszego i drugiego kwartału 2025 roku. Pod koniec 2025 r., po przejściu procedur przetargowych, rozpoczną się również prace wykonawcze wystawy stałej.

Rok 2026 będzie kluczowym momentem dla całego procesu, gdyż zakończą się właściwe roboty budowlane, a prace nad wystawą stałą będą wchodzić w decydującą fazę.

Jeśli chodzi o bardzo ważny bieżący, 2025 rok:

Roboty planowane na I kw. 2025:

- Kontynuacja hydroizolacji i robót konstrukcyjnych związanych z wykonaniem płyty fundamentowej,
- Rozpoczęcie robót konstrukcyjnych w zakresie stropów,
- Rozpoczęcie robót konstrukcyjnych w zakresie ścian.

Wyszczególnienie wydatków 2025	MKiDN	Samorząd Województwa Wielkopolskiego	Środki własne	Razem
Budowa Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919, w tym:	70 000 000,00 zł	100 795 000,00 zł	111 184,00 zł	170 906 184,00 zł
Dokumentacja techniczna wystawy stałej		1 100 000,00 zł		1 100 000,00 zł
Roboty budowlane	50 000 000,00 zł	75 000 000,00 zł		125 000 000,00 zł
Prace wykonawcze wystawy stałej i pierwsze wyposażenie wystawy stałej	12 500 000,00 zł	20 000 000,00 zł		32 500 000,00 zł
Inżynier Kontraktu i nadzory autorskie dla budowy budynku i budowy wystawy stałej	3 000 000,00 zł	1 745 000,00 zł		4 745 000,00 zł
Realizujący Projekt (DRP): Zespół obsługujący inwestycje ze strony inwestora	3 000 000,00 zł	1 250 000,00 zł	111 184,00 zł	4 361 184,00 zł
Zakupy replik, modeli, obiektów i eksponatów na wystawę stałą, zakup praw autorskich i licencji	1 500 000,00 zł	1 700 000,00 zł		3 200 000,00 zł

HARMONOGRAM ROBÓT 2025-2026

Organizacja budowy			29.09.2026
Wykonywanie robót budowlanych ETAP I - Roboty ziemne (pale fundamentowe, przesłona, wykop pod płytę fundamentową)			27.12.2024
uruchomienie węzła ciepłego			01.09.2025
Konstrukcja podziemna (płyta fundamentowa - 06.03.2025, strop 0 - 20.06.2025 , zbiornik retencyjny - 22.09.2025)			22.09.2025
Konstrukcja nadziemna Budynek A - 03.11.2025 Budynek B - 20.10.2025 Budynek C - 01.08.2025 Budynek D - 08.08.2025			03.11.2025
Okna i Fasady			23.12.2025
Wykonywanie robót budowlanych ETAP ... - udostępnienie przestrzeni dla wykonawcy wystawy stałej			24.12.2025
podłączenie sieci elektroenergetycznej			30.03.2026
Drzwi			21.04.2026
Elewacje			30.06.2026
Dach, instalacje wewnętrzne			09.07.2026
AQ - przyłączenie do sieci wodociągowej, kan. sanitarnej, zrzut wód opadowych i roztopowych			21.07.2026
zagospodarowanie terenu			28.07.2026
Ślusarka, podłogi, posadzki, sufity			29.07.2026
Akustyka			07.07.2026
Technologia muzealna, meble			21.07.2026
Nasadzenia zieleni, trawników , łąg kwietnych			03.08.2026
odbior			29.09.2026

W 2027 r. przeprowadzone zostaną końcowe prace dotyczące wystawy. Będzie to etap odbiorów oraz uruchomienia testowe – niezbędne dla prawidłowego i odpowiedzialnego uruchomienia Muzeum dla odwiedzających. Takie uruchomienie wymaga niezwykle dokładnego przeanalizowania, a następnie przygotowania stosownych procedur – wszystko to ze względu na fakt, że skala odwiedzin będzie nieporównywalna z naszymi wcześniejszymi doświadczeniami i ostatecznie będzie decydować na równi z jakością budynku i merytoryką wystawy o odbiorze tego miejsca przez publiczność.

Harmonogram inwestycji budowy Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919:

- stan na 6.02.2024

[illegible]

IV. DZIAŁANIA W OBSZARZE CELÓW STRATEGICZNYCH

Mamy Misję, mamy Wizję, mamy Strategię! Aspirujemy do tego, aby stać się dla jak największej liczby osób "trzecim miejscem" – przestrzenią między domem a pracą, która sprzyja włączaniu i integracji. Chcemy być do tego dobrze przygotowani.

Bez wątpienia, tak ogromna, tak spektakularna i tak bardzo oczekiwana społecznie inwestycja, wymaga zupełnie nowego spojrzenia na funkcję, jaką ma spełniać powstające w centrum Poznania nowoczesne muzeum.

Działania inwestycyjne są ściśle powiązane z odpowiednim przygotowaniem organizacyjnym Muzeum. Dlatego równoległe z budową należy podejmować działania skutkujące tworzeniem programu funkcjonalno-użytkowego budynku i wystawy, uwzględniającego wszystkie wprowadzone rozwiązania technologiczne, jak również wyzwania i zadania które zostały zdefiniowane w Strategii Muzeum na lata 2024-2030. Jeśli tak się stanie, to w 2027 roku nastąpi przeprowadzenie technologiczne rozruchu Muzeum i przygotowanie go do użytkowania, co ma pozwolić na płynne przejście od fazy budowy do fazy funkcjonowania.

Kluczowym zadaniem kadry kierowniczej, szczególnie dyrektora, jest zbudowanie zespołu i nowej struktury organizacyjnej, która zapewni skuteczne działanie Muzeum w każdym z obszarów wyznaczonych w Strategii, a bardziej szczegółowo opisanych i wyjaśnionych poniżej. W pierwszej kolejności konieczne będzie uzgodnienie i zatwierdzenie nowej struktury z przedstawicielami organizatorów. Następnie Muzeum musi wejść w fazę wdrożeniową tego działania tj. szerokie działania rekrutacyjne oraz szkoleniowe prowadzące do budowania zaangażowania Zespołu. Działania te zaplanowano na lata 2026/2027.

Zbudowanie efektywnej struktury organizacyjnej jest celem długoterminowym, mającym na uwadze wymagania związane z funkcjonowaniem Muzeum o statusie muzeum rejestrowego – co jest jednym z celów strategicznych naszej instytucji. Proces rekrutacji i budowania wartościowego Zespołu jest kluczowy dla podjęcia wyzwań stawianych przed jedną z największych instytucji kulturalnych w Wielkopolsce. Działania te z jednej strony muszą uwzględniać znane realia finansowe (poziom wynagrodzeń w sektorze kultury), ale z drugiej muszą skutecznie wykorzystywać korzystne uwarunkowania stworzone dzięki realizacji

inwestycji: zapewnienie wysokiego komfortu pracy w jednym z najbardziej nowoczesnych obiektów muzealnych w Polsce, unikatowe formy i sposoby realizacji oferty kulturalnej, szerokie kontakty z partnerami Muzeum, co pozwala na zdobywanie nowych doświadczeń i kompetencji przez pracowników Muzeum.

Poniżej w zwartej, syntetycznej formie przedstawiam sześć obszarów strategicznych, kluczowych dla rozwoju Instytucji zdefiniowanych w wyniku wieloetapowego procesu przygotowania strategii, podczas którego w 6 obszarach wyznaczono 20 celów strategicznych, 72 cele operacyjne i 217 zadań do realizacji.

Zdecydowana większość prezentowanych tu skrótowo obszarów, celów i zadań będzie realizowana w okresie obejmującym niniejszy dokument tj. w latach 2025-2027. Ale na początek chciałbym przedstawić naszą Misję i Wizję, jakim zamierzamy się kierować tworząc nasze Muzeum w najbliższych latach.

MISJA: Pamiętamy o Zwycięstwie, które inspirowało i łączy pokolenia.

Przekazujemy gen wolności i polskości. Zwyciężamy, bo pamiętamy!

WIZJA: Jako ogólnopolska instytucja kultury pełniemy rolę centrum pamięci o wielkopolskiej drodze do niepodległości, szczególnie o Zwycięskim Powstaniu Wielkopolskim 1918–1919. Jesteśmy preferowanym celem podróży dla odwiedzających Poznań, wyjątkowym miejscem spotkań i dialogu, do którego chce się powracać. Inspirujemy do współpracy. Stanowimy pełen pasji, profesjonalny zespół budujący wraz z publicznością i partnerami wspólnotę dziedzictwa wolności i niepodległości.

Działamy odpowiedzialnie i efektywnie. Tworzymy otwarty, znaczący ośrodek wiedzy i edukacji. Spotkajmy się w Muzeum!

1. EFEKTYWNIE DZIAŁAJĄCA ORGANIZACJA

Celem strategicznym tych działań jest zbudowanie Zespołu i stworzenie struktury organizacyjnej zapewniającej skuteczne działanie nowego Muzeum w każdym obszarze jego aktywności, realizacja wyznaczonych przez Zespół, opisanych szczegółowo w Strategii celów oraz stałe podnoszenie jakości świadczonych usług. Istotne jest tu ustalenie, a następnie zatwierdzenie najbardziej odpowiedniego modelu nowej struktury organizacyjnej odpowiadającej na potrzeby realizacji statutowych zadań Muzeum oraz wyzwań wynikających ze Strategii. Ambitnym wyzwaniem jakie sobie tutaj stawiamy jest stworzenie efektywnie działającej, nowej struktury organizacyjnej instytucji spełniającej docelowo wymogi muzeum rejestrowego. Nie mniej ważne jest zbudowanie zaangażowanego Zespołu posiadającego wysokie kompetencje, realizującego wyznaczone cele i zadania. Niezbędne będzie przeprowadzenie odpowiednich zmian kadrowych w ramach istniejących zasobów ludzkich oraz efektywna i odpowiednio jakościowa rekrutacja nowych pracowników Muzeum, zwłaszcza w latach 2026/2027.

Aby Muzeum działało sprawnie i efektywnie konieczne jest przygotowanie i wprowadzenie nowego systemu zarządzania, opartego głównie na pracy zespołów projektowych, korzystającego z nowoczesnych technik i środków zapewniających skuteczne działanie instytucji. W związku z głęboką zmianą organizacyjną, w trakcie której znajduje się obecnie instytucja, konieczne jest wprowadzenie efektywnego modelu zarządzania umożliwiającego systematyczną realizację wyznaczonych celów. Taki model musi zapewniać możliwość stałego monitoringu zadań podejmowanych w poszczególnych obszarach działalności Muzeum i właściwego reagowania na potrzebę zmian lub ulepszeń. W modelu tym powinno wykorzystywać się odpowiednio dobrane narzędzia wspomagające, które do tej pory nie były stosowane przez Muzeum takich jak choćby Elektroniczny Obieg Dokumentów.

2. BUDOWA INFRASTRUKTURY I WYSTAWY STAŁEJ

Ten cel strategicznych działań opisany został szczegółowo wraz z kosztami i harmonogramem w punkcie III pt. „Działania w obszarze budowy nowego Muzeum”. Istotna jest tu realizacja zgodnych z zatwierdzonym harmonogramem procesów inwestycyjnych prowadzących do uruchomienia nowego Muzeum Powstania Wielkopolskiego wyposażonego w nowoczesną infrastrukturę muzealno-magazynową, posiadającego wyjątkową wystawę stałą. W ramach tych zadań konieczne jest zapewnienie jednocześnie bardzo wysokiej jakości prowadzonych prac (przez odpowiedni dobór kadr i zespołów nadzoru), a także stosowanie odpowiednich procedur gwarantujących efektywne wydatkowanie środków publicznych. Równoległe z procesem budowy istotnym zadaniem jest zaprojektowanie (na ukończeniu), wybudowanie, montaż i wyprodukowanie narracyjnej wystawy stałej umożliwiającej zwiedzającym zapoznanie się i zrozumienie genezy, przebiegu i skutków Powstania Wielkopolskiego, spełniającej wymogi i normy nowoczesnego muzealnictwa. Na okres między 2026 a 2027 przypadnie też bardzo ważny etap inwestycji: przeprowadzenie rozruchu technologicznego Muzeum i rozpoczęcie użytkowania obiektu zgodnie z harmonogramem. W ramach podjętych działań konieczne będzie zapewnienie płynnego przejścia od fazy budowy do fazy użytkowania. Ważne jest połączenie zaprojektowanych i wybudowanych przestrzeni z funkcjami i aktywnościami, jakie przewidziano na etapie projektu i procesu planowania strategicznego.

Będzie to wymagający i złożony proces angażujący zarówno pracowników już zatrudnionych, jak i tych, którzy dołączą w ciągu najbliższych dwóch, trzech lat do Muzeum.

3.ZBIORY

W kontekście budowy nowej siedziby Muzeum, którego bardzo ważną częścią będzie nowoczesne zaplecze magazynowo-konserwatorskie, konieczne jest wdrożenie nowej polityki gromadzenia, magazynowania i konserwacji zbiorów Muzeum, opartej na stworzeniu niezbędnej infrastruktury. Działanie to uwzględni rzecz jasna odłączenie od obecnej struktury

Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości poszczególnych jego oddziałów wraz z niezbędnymi do ich funkcjonowania muzealiami. Celujemy w skuteczną ochronę i konserwację zbiorów poprzez stworzenie i utrzymywanie optymalnych warunków magazynowania oraz prowadzenia profesjonalnych prac i badań konserwatorskich. Na drodze do realizacji celu Muzeum podejmie działania z zakresu prewencji, takie jak określenie warunków przechowywania zbiorów w magazynach oraz opracowanie zasad przemieszczania obiektów. Dla realizacji celu niezwykle istotna będzie organizacja nowych pracowni konserwatorskich oraz budowa zespołu specjalistów w tym zakresie. Realizacja tego celu zakłada również świadczenie przez Muzeum usług konserwatorskich na zewnątrz, na podstawie stosownego regulaminu. Na dzisiaj w strukturze WMN nie ma ani jednego etatu konserwatorskiego ni mówiąc o pracowni.

Osobnym ogromnym obszarem działań jest opracowanie i realizacja strategii rozwoju kolekcji z uwzględnieniem kryteriów i standardów polityki gromadzenia zbiorów. Nadrzędnym celem jest tutaj rozwój kolekcji muzealiów na podstawie opracowanej i zatwierdzonej koncepcji gromadzenia zbiorów oraz ściśle zdefiniowanej procedury nabywania, a następnie ewidencjonowania nowych obiektów. Doprowadzi to do wypracowania polityki gromadzenia zbiorów. Realizacją tejże polityki będzie poszerzanie liczby zbiorów przez zakupy, darowizny oraz depozyty. Realizacja tego celu przewiduje również wypożyczenia obiektów na potrzeby działalności Muzeum, zgodnie z opracowanymi zasadami. Nowoczesne muzeum musi ponadto zadbać o skuteczną ochronę i konserwację zbiorów poprzez stworzenie i utrzymywanie optymalnych warunków magazynowania oraz prowadzenia profesjonalnych prac i badań konserwatorskich.

Ogromnym wyzwaniem, przed jakim stajemy w najbliższych latach jest digitalizacja zbiorów spełniająca wymogi i normy nowoczesnego muzealnictwa – uzyskanie cyfrowych odwzorowań obiektów oraz ich udostępnianie on-line. Na drodze do realizacji tego celu Muzeum opracuje wewnętrzne standardy digitalizacji. Następnie dojdzie do identyfikacji obiektów przeznaczonych do digitalizacji oraz opracowania planu prac związanych z digitalizacją obiektów. Dla realizacji celu niezwykle istotna będzie organizacja pracowni digitalizacji oraz powołanie specjalistycznej kadry, która będzie realizować założony plan. Istotnym elementem

będzie również udostępnianie on-line pozyskanych odwzorowań zgodnie z przyjętymi standardami.

Kolejny, ostatni obszar, który wymaga w najbliższych latach zaopiekowania dotyczy opracowania i wdrożenia strategii funkcjonowania profesjonalnej biblioteki muzealnej. Podejmowane tu działania skupiać się będą na merytorycznym przygotowaniu biblioteki do pełnienia właściwej roli w Muzeum. Zaliczyć do nich należy identyfikację dotychczasowych zasobów bibliotecznych, opracowanie strategii działania w zakresie gromadzenia zbiorów oraz procedury nabywania nowych materiałów bibliotecznych w wyniku realizacji wspomnianej strategii gromadzenia. Istotne będzie także opracowanie ogólnodostępnego katalogu bibliotecznego oraz ustalenie zasad udostępniania zbiorów bibliotecznych, także w formie cyfrowej.

4.OFERTA KULTURALNA – RELACJE Z OTOCZENIEM

To jedno z najważniejszych zadań umożliwiających realizację podstawowych, statutowych działań Muzeum, gwarantujące stworzenie oferty, z której zechce w przyszłości skorzystać 250 tysięcy osób rocznie. Stworzenie wysokiej jakości oferty kulturalnej dla publiczności najliczniej odwiedzanego miejsca muzealnego w Wielkopolsce, rozwijanie relacji z publicznością i interesariuszami. Przed nami dwa lata na przygotowanie i realizację programu wystawienniczego w oparciu o wystawę stałą, wystawy czasowe, wydarzenia kulturalno-historyczne odpowiadające oczekiwaniom publiczności i organizatora.

Celem jest wypracowanie czytelnych zasad i procedur oraz zbudowanie profesjonalnych i zaangażowanych zespołów pracowniczych, które pozwolą realizować, nadzorować i analizować atrakcyjny program wystaw czasowych i wydarzeń w przestrzeni muzealnej, plenerowej i cyfrowej, uzupełniających prezentowaną wystawę stałą. W uzyskaniu pożądanego efektu mają pomóc szkolenia pracownicze, przygotowanie praktycznego „podręcznika zasad i regulaminów” oraz zbudowanie sprawnego systemu współpracy między działami i komunikacji wewnętrznej. Praca w zespołach projektowych, kolegalność jako nowe metody pracy nad ofertą Muzeum.

Ważny jest rozwój publiczności prowadzący do uzyskania najliczniejszej publiczności odwiedzającej miejsce muzealne w Wielkopolsce. Naszym celem jest stworzenie muzeum

otwartego dla wszystkich gości, którzy chcą zwiedzać, uczestniczyć w wydarzeniach, ale także angażować się i inicjować działania muzealne, korzystając ze swoich zainteresowań i pasji. Narzędziami, które mają pomóc w uzyskaniu tego celu, będą: efektywne poszukiwanie kanałów informacyjnych dla nowych odbiorców przez odpowiednią reklamę, organizowanie spotkań, warsztatów i współpracę w społecznej przestrzeni regionalnej, lokalnej i wirtualnej. Ważnym elementem będzie doskonalenie systemu informacji i obsługi klientów Muzeum. Nie da się tego ocelu osiągnąć w pojedynkę, bez rozwijania sieci partnerów i rozwoju relacji z interesariuszami. Naszym celem jest tutaj zbudowanie szerokiego kręgu społeczności wokół inicjatyw Muzeum – od współpracy z instytucjami historycznymi, naukowymi przez sieć muzeów, szkół po sponsorów oraz partnerów polskich i zagranicznych. Ważnym spoiwem między realizacją zadania pamięci o powstaniu a podejmowanymi bieżącymi przedsięwzięciami powinna stać się Grupa Rodzin Powstańczych – potomków zwycięzców.

I na koniec, konieczne będzie opracowanie i realizacja programu promocji i komunikacji wspierającego cele frekwencyjne, osiąganie pożądanego wizerunku, reputacji i poziomu rozpoznawalności oraz polecenia marki. Naszym celem jest jasno określona i wizerunkowo mocna polityka promocji i komunikacji, którą uwzględniać będą wszystkie działania Muzeum adresowane na zewnątrz. Narzędziami, które mają wspomóc realizację tej polityki, będą: nowy system identyfikacji Muzeum, nowa strona internetowa i oferta materiałów promocyjnych oraz sprzedażowych, monitorowana i analizowana w zespołach merytorycznych, a pod kątem efektywności finansowej przez dział księgowości.

5. EDUKACJA I DOSTĘPNOŚĆ

Ten obszar działalności Muzeum to jeden z naszych absolutnych priorytetów. Wprowadzenie nowego, kompleksowego modelu inkluzywnych działań edukacyjnych i wolontariackich. Rozwijanie i udoskonalanie standardów dostępnościowych dla wszelkich działań podejmowanych przez Muzeum. Wdrożenie kompleksowej inkluzywnej oferty edukacyjnej odpowiadającej na potrzeby różnych grup odbiorców. W ramach realizacji tego celu przygotowana zostanie oferta edukacyjna włączająca dla szerokiego grona odbiorców: od dzieci w wieku przedszkolnym przez uczniów wszystkich szczebli po dorosłych, seniorów, osoby ze szczególnymi potrzebami. Oferta będzie realizowana m.in. poprzez powołanie

Młodzieżowej Rady Muzeum, rozwój i działalność Muzealnego Klubu Seniora, organizację debat oksfordzkich, turniejów gier planszowych i wielkoformatowych, targów, konferencji itd. Kluczowe będzie opracowanie modelu edukacji angażującej i włączającej. Wszystkie działania będą wypracowywane we współpracy z lokalną społecznością oraz ze środowiskiem skupionym wokół oświaty, także przez powołanie i włączenie w programowanie oferty Muzeum Młodzieżowej Rady Muzeum.

Edukacja będzie realizowana na wielu poziomach: stacjonarnie w Muzeum (na wystawie i w salach warsztatowych) , plenerowo w parku, poza siedzibą w Polsce i na świecie oraz on-line. W działaniach wspierających pomóc ma nam budowa i rozwój skutecznie działającego w ramach Muzeum wolontariatu oraz programu praktyk i staży. Zakładamy intensywny rozwój programu wolontariackiego, który będzie angażował zarówno młodzież, jak i seniorów do włączania się w lokalne działania kulturalne. Chcemy wspólnie ze społecznością lokalną i akademicką realizować działania z zakresu edukacji historycznej w Poznaniu i w Wielkopolsce. Program praktyk i staży ma zapoznać studentów wielu kierunków z pracą w instytucji kultury, a z drugiej strony umożliwić pracownikom Muzeum rozwój ich kompetencji przez udział w różnego rodzaju projektach ogólnopolskich i międzynarodowych. Jednym z priorytetowych zadań jakie sobie stawiamy jest rozwijanie i udoskonalanie standardów dostępnościowych dla wszelkich działań podejmowanych przez Muzeum. Celem jest opracowanie i wdrażanie inkluzywnej oferty edukacyjnej i kulturalnej.

Działania organizowane przez Muzeum będą uwzględniały wymagania dotyczące osób ze specjalnymi potrzebami. Zarówno budynek, jak i oferta merytoryczna będą zaprojektowane uniwersalnie. Realizowane będą programy skierowane do konkretnych grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem w sferze kultury i edukacji historycznej. Planujemy na bieżąco monitorować stan dostępności w naszej instytucji, na wystawach i podczas oferowanych wydarzeń.

6.DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA I NAUKOWO-BADAWCZA

I wreszcie ostatni z obszarów strategicznych zaplanowanych do realizacji w najbliższych latach. Marzy nam się zbudowanie znaczącego ośrodka wiedzy przez inspirowanie i prowadzenie

działalności naukowej i wydawniczej oraz konferencyjnej we współpracy z kluczowymi partnerami ze środowisk naukowych, akademickich i muzealnych. Wydzielenie z wielooddziałowej struktury Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości samodzielnego Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 w celu stworzenia muzeum o znaczeniu narodowym wyzwala w nas otwartość na wyzwanie wzięcia większej odpowiedzialności za stan badań nad wielkopolską drogą do niepodległości. Korzystając z nowych komfortowych warunków do prowadzenia prac naukowych, chcemy zbudować własny zespół tworzący dział naukowo-badawczy, który podejmie inicjatywę budowy sieci współpracy z innymi ośrodkami naukowymi z Poznania i z całego kraju. Podejmując aktywności naukowe, edukacyjne oraz kulturalne i konferencyjne, zamierzamy realizować działania upowszechniania efektów takich prac przez publikację wydawnictw. Mamy aspiracje, by wydawać własne serie, zapraszać osoby i środowiska do tworzenia wspólnych wydawnictw, debat i konferencji. Będziemy także podejmowali działania polegające na publikowaniu w wydawnictwach branżowych.

V. DZIAŁANIA W OBSZARZE FINANSOWO-KADROWYM

Chcąc sprostać stawianym przed Muzeum wyzwaniom, w latach 2025-2027 musimy prowadzić permanentną rekrutację pracowników na wszystkie nowe stanowiska, tak jeśli chodzi o osoby merytoryczne, odpowiedzialne za działania stricte muzealne, edukacyjne, wydarzenia specjalne, obsługę widowni, wolontariat itp. jak również zespół odpowiadający za całonocową obsługę zaplecza muzealno-technicznego, za eksploatację, wystawę stałą, systemy sterowania, magazyny, pracownie digitalizacji i konserwatorskie, park wraz z bezpośrednim otoczeniem Muzeum, zarządzanie Kryptą Zasłużonych Wielkopolan, administrację i księgowość. Większość tych obszarów wymagających zatrudnienia ok. 50 nowych pracowników została zdefiniowana powyżej w pkt. IV niniejszego dokumentu. W tabelach wskazałem na potrzebę prowadzenia systematycznej rekrutacji w celu osiągnięcia pożądanego poziomu na koniec 2027 roku. Wysokość budżetu w latach 2025-2027 będzie zależała od stanu realizacji procesu reorganizacji Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości i tego z iloma oddziałami, albo już całkowicie bez nich, tylko z jednym - Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 wejdziemy w nowy rok budżetowy 2026, a to z kolei będzie się

więzało z koniecznością uzgodnienia zupełnie innego niż dotychczas, nowego sposobu obliczania dotacji otrzymywanej z Urzędu Marszałkowskiego. Zakładam, że poziom dotacji otrzymywanej z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przekazywanego nam na bieżącą działalność Muzeum, poza budżetem na budowę, począwszy od 2023 roku, a wynoszący obecnie 1,9 mln złotych, zostanie utrzymany co najmniej na obecnym poziomie. Niedobrze by się stało, gdyby budżet Muzeum po reorganizacji, po wydzieleniu z niego dotychczasowych oddziałów, był automatycznie obcinany o wysokość środków, jakie przeznaczane są obecnie z budżetu Samorządu Województwa Wielkopolskiego na działalność poszczególnych oddziałów. Chcąc zrealizować przedstawiony tutaj Program, chcąc wypełnić zapisy Strategii Muzeum, chcąc rozpocząć działalność Nowego Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 zdolnego obsłużyć 250 tys. gości rocznie, będziemy musieli uwzględnić znaczące zwiększenie poziomu dotychczasowej dotacji dla naszej placówki.

Przy takich założeniach i akceptacji proponowanych działań, najpierw przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego, a następnie przyjęcie ich przez Sejmik Samorządowy Województwa Wielkopolskiego, niezbędne będzie zaplanowanie odpowiednich środków finansowych, których projekcja, na dzisiaj, winna przyjąć następujące założenia:

a/ koszty utrzymania i eksploatacji obiektu ustalone na podstawie opracowania LB - Projekt (2021) z uwzględnieniem zmiany wskaźników ekonomicznych (stan na 2024 r),

b/ koszty wynagrodzeń – liczba planowanych etatów x przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat z zysku (zgodnie z komunikatem GUS z 22.01.2025 – 8.820,94) +plus koszty pracodawcy, z zastrzeżeniem, że rok 2025 jeśli chodzi o wynagrodzenia, opiera się na planie faktycznych wynagrodzenia i aktualnego stanu zatrudnienia na początku 2025 roku.

c/ Koszty wynikające z realizacji strategii muzeum – szacowania i złożenia zespołu strategicznego.

Oznacza to, że budżet Nowego Muzeum, na dzień jego otwarcia, co przewidujemy w IV kwartale 2027 roku, winien wynosić szacunkowo ok. 34 mln złotych. Składają się na niego następujące pozycje:

1. Roczny koszt eksploatacji Muzeum: media, ochrona, sprzątanie, utrzymanie terenów zieleni, wywóz odpadów, prace konserwatorsko eksploatacyjne, materiały biurowe: szacowanie ok. 9 000 000,00 zł brutto

2. Roczne koszty wynagrodzeń: ok. 12 272 145,53 zł brutto

2027		
Planowana ilość etatów	Wysokość wynagrodzenia (GUS z dnia 22.01.2025)	koszty wynagrodzeń
88,38	8820,94	12272145,53*

* liczba etatów x przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat z zysku (zgodnie z komunikatem GUS z 22.01.2025 – 8.820,94) + koszty pracodawcy.

3. Roczne koszty działań strategicznych od A do F (opisanych w pkt. IV)
12 975 000,00 zł brutto

	Koszty strategii			
	Wyszczególnienie	2025	2026	2027
OBSZAR A	Efektywnie działająca Organizacja	405 000,00	1 045 000,00	1 125 000,00
OBSZAR B	Budowa Infrastruktury i wystawy stałej	171 106 184,00	127 277 550,49	40 322 966,50
	Zbiory -Wdrożenie nowej polityki gromadzenia, magazynowania i konserwacji zbiorów MPW, opartej na stworzeniu niezbędnej infrastruktury			
OBSZAR C		200 000,00	3 750 000,00	2 850 000,00
OBSZAR D	Oferat kulturalna - relacje z otoczeniem	500 000,00	4 000 000,00	5 000 000,00
OBSZAR E	Edukacja i dostępność	500 000,00	1 500 000,00	2 000 000,00
OBSZAR F	Działalność wydawnicza i naukowo-badawcza	200 000,00	750 000,00	1 000 000,00
DOTACJA INWESTYCYJNA		170 906 184,00	127 077 550,49	39 822 966,50
ZWIEKSZENIE DOTACJI PODMIOTOWEJ W LATACH 2025-2027 (KOSZTY WDROŻENIA STRATEGII)		2 005 000,00	11 245 000,00	12 975 000,00
RAZEM		172 911 184,00	138 322 550,49	52 297 966,50

*wskazane w powyższej tabeli zwiększenie dotacji podmiotowej w latach 2025-2027, wskazaną w tabeli zaznaczonej kolorem żółtym jest konieczne, aby zrealizować założenia Strategii.

Poniżej przedstawiam poziom zatrudnienia w nadchodzących latach, uwzględniający osiągnięcie docelowego poziomu na koniec 2027 roku, a także wskazujący na zatrudnienie pracowników odpowiedzialnych za statutową działalność Muzeum oraz tych, którzy

odpowiadają za realizację inwestycji. Analizując poniższą tabelę należy wziąć pod uwagę odejście z WMN na przełomie roku 2025/2026, w związku z reorganizacją Muzeum pracowników trzech oddziałów. W ich miejsce będą zatrudniane nowe osoby, do osiągnięcia docelowego poziomu w 2027 roku.

Kształtowanie zatrudnienia w Wielkopolskim Muzeum Niepodległości w latach 2024-2027

	2024		2025		2026		2027	
Wyszczególnienie	obsadzony etat	osoby	obsadzony etat	osoby	obsadzony etat	osoby	obsadzony etat	osoby
Pracownicy WMN *	59,38	61	57,38	59	53,38	55	75,38	77
Pracownicy Nowego Muzeum **	6,88	7	11,88	12	12,88	13	12,88	13

* - źródło finansowania dotacja podmiotowa Organizatorów

** - źródło finansowania dotacja inwestycyjna

Obecny plan finansowy WMN na rok 2025 przedstawiam w tabeli poniżej:

PLAN FINANSOWY INSTYTUCJI KULTURY – WMN

Lp.	Wyszczególnienie	Przewidywane wykonanie planu za 2024 r. (w zł)	Plan na 2025 r. (w zł.)	Wskaźnik (4:3)
1	2	3	4	5
I.	PRZYCHODY OGÓŁEM, z tego:	12 812 144	12 786 384	99,80
1.	dotacja podmiotowa z budżetu WW na działalność bieżącą	7 871 900	5 688 900	72,27
2.	dotacja celowa z budżetu WW na działalność bieżącą, w tym:	456 000	190 000	41,67
	dotacja na sfinansowanie projektów unijnych	0	0	–
3.	dotacja od pozostałych organizatorów, w tym:	2 050 000	1 893 000	92,34
	dotacja celowa	250 000	0	0,00
4.	dotacje / środki otrzymane z innych źródeł, z tego:	30 000	100 000	333,33
	a) dotacje otrzymane od jednostek zalicz.do sekt.finansów publicznych *)			–
	b) darowizny	30 000	100 000	333,33
5.	przychody własne, z tego:	2 404 244	4 914 484	204,41
5.1	z działalności statutowej, z tego:	793 129	3 354 484	422,94
	a) sprzedaż biletów	530 000	800 000	150,94
	b) sprzedaż programów i wydawnictw	60 000	100 000	166,67
	c) współorganizacja imprez	130 000	500 000	384,62
	d) pozostałe przychody	73 129	1 954 484	2 672,65
5.2	pozostałe przychody, z tego:	1 611 115	1 560 000	96,83
	a) przychody finansowe	10 000	10 000	100,00
	b) wynajem, czynsze	210 000	100 000	47,62
	c) współorganizacja imprez	0	0	–
	d) przychody operacyjne (z amortyzacji śr.trwałych rozliczane w czasie)	1 353 299	1 300 000	96,06
	e) pozostałe przychody	37 816	150 000	396,66

II	KOSZTY OGÓŁEM, z tego:	12 812 144	12 786 384	99,80
1.	Wynagrodzenia ogółem, z tego:	5 494 753	6 197 933	112,80
2.	Składki naliczane od wynagrodzeń, z tego:	944 993	1 111 923	117,66
3.	Inne świadczenia na rzecz pracowników	189 281	250 004	132,08
4.	Koszty stałe instytucji, z tego:	5 105 567	4 503 995	88,22
	a) amortyzacja	1 450 000	1 300 000	89,66
	b) materiały i energia, z tego:	1 130 000	910 700	80,59
	c) usługi obce razem, z tego:	2 203 567	2 001 445	90,83
	d) podatki i opłaty	65 000	57 750	88,85
	e) pozostałe koszty, z tego:	257 000	234 100	91,09
5.	Działalność merytoryczna ogółem, z tego:	1 077 550	722 529	67,05
	a) premiery / wystawy / koncerty **), z tego:	366 000	241 301	65,93
	b) eksploatacja spektakli/organizacja imprez **)	227 950	255 098	111,91
	c) działalność wydawnicza, z tego:	7 600	13 230	174,08
	d) działalność oświatowa, z tego:	0	3 150	–
	e) pozostała działalność merytoryczna, z tego:	476 000	209 750	44,07
6	remonty, z tego:	0	0	–
III	WYNIK FINANSOWY BRUTTO (poz. I - poz. II +/- poz. III)	0	0	–
VI	WYNIK FINANSOWY NETTO (poz. IV - poz. V - poz. VI)	0	0	–

Zakładając, że w 2025 roku, w połowie roku, ze struktur Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości wyłączone zostanie Muzeum Powstania Poznańskiego - Czerwiec 1956 (zmniejszenie przychodów - dotacja podmiotowa, przychody własne) budżet będzie wyglądał jak w tabeli poniżej:

	Wyszczególnienie	2025	2025-zmiana MPC	%
I.	PRZYCHODY OGÓŁEM, z tego:	11 802 384	12 342 700	96,36
1.	dotacja podmiotowa z budżetu WW na działalność bieżącą	5 688 900	5 252 185	92,32
2.	dotacja celowa z budżetu WW na działalność bieżącą, w tym:	190 000	190 000	100,00
	dotacja na sfinansowanie projektów unijnych	0	0	–
3.	dotacja od pozostałych organizatorów, w tym:	1 909 000	1 909 000	100,00
	dotacja celowa	0	0	–
4.	dotacje / środki otrzymane z innych źródeł, z tego:	100 000	100 000	100,00
	a) dotacje otrzymane od jednostek zalicz.do sekt.finansów publicznych *)			–
	b) darowizny	100 000	100 000	100,00
5.	przychody własne, z tego:	4 914 484	4 885 955	99,42
5.1	z działalności statutowej, z tego:	3 354 484	3 325 955	99,15
	a) sprzedaż biletów	800 000	779 275	97,41
	b) sprzedaż programów i wydawnictw	100 000	97 757	92,20
	c) współorganizacja imprez	500 000	500 000	100,00
	d) pozostałe przychody	1 954 484	1 954 484	100,00
5.2	pozostałe przychody, z tego:	1 560 000	1 560 000	100,00
	a) przychody finansowe	10 000	10 000	100,00
	b) wynajem, czynsze	100 000	100 000	100,00
	c) współorganizacja imprez	0	0	–
	d) przychody operacyjne (z amortyzacji śr.trwałych rozliczane w czasie)	1 300 000	1 300 000	100,00
	e) pozostałe przychody	150 000	150 000	100,00

Zakładając, że z dniem 1 stycznia 2026 roku, już po całościowej reorganizacji ze struktur WMN odejdą dwa pozostałe oddziały: Muzeum Ubrojenia i Muzeum Armii „Poznań”, nastąpi zmniejszenie przychodów (dotacja podmiotowa, przychody własne), budżet instytucji, przy automatycznym obcinaniu dotacji będzie wyglądał jak poniżej:

	Wyszczególnienie	2025	2026- zmiana MU MAP	
I.	PRZYCHODY OGÓŁEM, z tego:	12 337 140	8 209 532	66,54
1.	dotacja podmiotowa z budżetu WW na działalność bieżącą	5 252 185	3 389 354	64,53
2.	dotacja celowa z budżetu WW na działalność bieżącą, w tym:	190 000	0	0,00
	dotacja na sfinansowanie projektów unijnych	0	0	–
3.	dotacja od pozostałych organizatorów, w tym:	1 909 000	1 909 000	100,00
	dotacja celowa	0	0	–
4.	dotacje / środki otrzymane z innych źródeł, z tego:	100 000	100 000	100,00
	a) dotacje otrzymane od jednostek zalicz.do sekt.finansów publicznych *)		0	–
	b) darowizny	100 000	100 000	100,00
5.	przychody własne, z tego:	4 885 955	2 811 178	57,54
5.1	z działalności statutowej, z tego:	3 325 955	1 251 178	37,62
	a) sprzedaż biletów	779 275	469 029	60,19
	b) sprzedaż programów i wydawnictw	92 196	82 149	89,10
	c) współorganizacja imprez	500 000	500 000	100,00
	d) pozostałe przychody	1 954 484	200 000	10,23
5.2	pozostałe przychody, z tego:	1 560 000	1 560 000	100,00
	a) przychody finansowe	10 000	10 000	100,00
	b) wynajem, czynsze	100 000	0	0,00
	c) współorganizacja imprez	0	0	–
	d) przychody operacyjne (z amortyzacji śr.trwałych rozliczane w czasie)	1 300 000	1 300 000	100,00
	e) pozostałe przychody	150 000	150 000	100,00

PODSUMOWANIE:

Szacowany łączny koszt funkcjonowania MPW w roku 2027

Wyszczególnienie	ilość etatów	stawka (GUS z dnia 22.01.2025)	Kwota
Koszty wynagrodzeń	88,38	8820,94	12 272 146
Koszty eksploatacji budynku, utrzymania budynku: zużycie energii, gazu, media, ochrona, utrzymanie czystości, utrzymanie terenów zielonych, prace konserwatorsko eksploatacyjne , materiały biurowe	x	x	9 000 000
Koszty związane z wdrożeniem strategii	x	x	12 975 000
Razem			34 247 146

VI. DZIAŁANIA UWZGLĘDNIAJĄCE KORELACJE Z POLITYKĄ WOJEWÓDZTWA

Odnosząc się do procesu przygotowania Strategii i jej głównych założeń opisanych w pkt. IV należy stwierdzić, że co do zasady nie są one wprost powiązane z dokumentami nadrzędnymi, jednak ważne jest, by przy ich tworzeniu i realizacji uwzględniać zapisy wcześniej przygotowanych dokumentów strategicznych wyższego rzędu, zarówno tych przyjętych lokalnie/regionalnie, jak i ogólnopolskich.

W Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku kultura i dziedzictwo regionu jako element dziedzictwa narodowego odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu tożsamości regionalnej oraz wspieraniu zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego. Strategia podkreśla znaczenie ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego jako fundamentu budowania spójności społecznej oraz atrakcyjności regionu dla mieszkańców i turystów.

Odwołując się do wspomnianych powyżej dokumentów strategicznych, przeprowadziliśmy w Muzeum proces identyfikacji kluczowych zapisów dokumentów wyższego rzędu koniecznych do uwzględnienia w Strategii rozwoju Muzeum Powstania Wielkopolskiego 2024–2030, a szczególnie działaniach, jakie zamierzamy podejmować w ciągu najbliższych trzech lat.

Jak zatem, w dużym skrócie, wyznaczone cele strategiczne Muzeum Powstania Wielkopolskiego PW wpisują się w założenia/cele Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku (SRWW 2030). ?

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku (SRWW 2030) w swoich zapisach zakłada wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem, co obejmuje m.in. rozwój nowoczesnych systemów zarządzania oraz tworzenie efektywnych struktur organizacyjnych. Ważnym elementem jest również rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług, który podkreśla potrzebę profesjonalizacji i optymalizacji procesów w instytucjach publicznych.

Stworzenie efektywnej struktury w nowym Muzeum jest wymogiem, by odpowiedzieć na zapisy SRWW 2030 (s. 78):

Jeśli chodzi o założone w naszej Strategii zbudowanie zaangażowanego zespołu posiadającego wysokie kompetencje, realizującego wyznaczone cele i zadania, celami SRWW 2030 są m.in.:

- wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego;
- rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług.

W SRWW 2030 dwoma z kluczowych kierunków interwencji w ramach wskazywanych celów są:

- wzrost kompetencji osób dorosłych i ich udziału w kształceniu ustawicznym (s. 60);
- wzrost kompetencji kadr instytucji publicznych: (str. 78)

W ramach celu strategicznego 4 SRWW 2030 (Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem) zawarte są cele operacyjne związane z doskonaleniem systemów wdrażania oraz wzmacnianiem mechanizmów koordynacji i rozwoju. Jest to zgodne z celem MPW dotyczącym wprowadzenia skutecznych i nowoczesnych metod zarządzania, które zapewnią sprawne funkcjonowanie instytucji.

Jeśli chodzi o wybudowanie i wyposażenie budynku Muzeum Powstania Wielkopolskiego spełniającego wymogi i normy nowoczesnego muzealnictwa, cel ten wpisuje się w następujące ustalenia strategii nadrzędnej SRWW 2030 przedstawione w obrębie celu strategicznego 2: Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu (s. 69):

Cel MPW: zaprojektowanie, wybudowanie, montaż i wyprodukowanie narracyjnej wystawy stałej umożliwiającej zwiedzającym zapoznanie się i zrozumienie genezy, przebiegu i skutków Powstania Wielkopolskiego, spełniającej wymogi i normy nowoczesnego muzealnictwa wypełnia ponownie cel strategiczny 2 z SRWW 2030: Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu (s. 69).

W SRWW 2030 znajdują się również wskazówki takie jak:

- położenie nacisku na promowanie dziedzictwa kulturowego Wielkopolski, w tym kluczowych dla regionu wydarzeń historycznych;
- podejmowanie działań przeciwdziałających dezintegracji społecznej i utracie tożsamości regionalnej przez promowanie dziedzictwa historycznego regionu.

W tym miejscu warto przywołać na chwilę strategię lokalną: Strategię Rozwoju Miasta Poznania 2020+, która w priorytecie „Silna Metropolia” kładzie nacisk na wzmacnianie pozycji Poznania jako ośrodka dziedzictwa kulturowego i turystyki, co obejmuje również rozwój instytucji muzealnych. Strategia imiennie wymienia budowę nowej siedziby Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości (Muzeum Powstania Wielkopolskiego) jako jedno ze swoich głównych zadań w ramach tego priorytetu (s. 39).

Opracowanie i realizacja strategii rozwoju kolekcji z uwzględnieniem kryteriów i standardów polityki gromadzenia zbiorów wpisuje się z kolei w kluczowe kierunki działań dla opisanego w SRWW 2030 Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego (s. 89):

Skuteczna ochrona i konserwacja zbiorów poprzez stworzenie i utrzymywanie optymalnych warunków magazynowania i prowadzenia profesjonalnych prac i badań konserwatorskich koreluje z rozwojowym paradygmatem SRWW 2030: Wielkopolska świadoma dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego (s. 48).

Co dla nas także istotne, RWW 2030 zwraca uwagę na potrzebę wykorzystania nowoczesnych technologii do digitalizacji: Rozwój nowoczesnych technologii w kulturze i nauce (s. 61, a Digitalizacja zbiorów spełniających wymogi i normy nowoczesnego muzealnictwa – uzyskanie cyfrowych odwzorowań obiektów oraz ich udostępnienie on-line to jeden z naszych priorytetów.

Jeśli chodzi o przygotowanie i realizację programu wystawienniczego w oparciu o wystawę stałą, wystawy czasowe, wydarzenia kulturalno-historyczne odpowiadające oczekiwaniom

publiczności i organizatora, dalej rozwój publiczności prowadzący do uzyskania najliczniejszej publiczności odwiedzającej obiekt muzealny w Wielkopolsce, cele te wpisują się idealnie w cel strategiczny 2. SRWW 2030 dotyczący rozwoju społecznego Wielkopolski opartego na zasobach materialnych i niematerialnych regionu. Podkreśla się tam także, że działania mające na celu promowanie lokalnej historii i kultury są kluczowe dla wzmocnienia tożsamości regionalnej i zachowania pamięci o lokalnych wydarzeniach (s. 69).

W SRWW 2030 wyznacza się model rozwojowy realizowany w Wielkopolsce, co doskonale wiąże się z naszym celem budowania sieci partnerów i rozwój relacji z interesariuszami.

Rozwijanie i udoskonalanie standardów dostępnościowych dla wszelkich działań podejmowanych przez Muzeum - cel ten wpisuje się w ramy określone w celu strategicznym 2. SRWW 2030, wskazujące na sposoby przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniom.

Strategia nadrzędna podkreśla też znaczenie rozwoju instytucji prowadzących działalność badawczą oraz współpracy między nauką a biznesem, co wpisuje się w planowane działania MPW.

W kontekście powyższego celu MPW należy wskazać, że strategia nadrzędna (SRWW 2030) kładzie nacisk na:

- rozwój kapitału społecznego i kulturowego: upowszechnianie wiedzy oraz działań na rzecz wzmocnienia społeczności lokalnych przez publikacje i promocję wiedzy (cel strategiczny 1 :Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców);
- edukację i informację: upowszechnianie wyników badań oraz działalności instytucji kultury jest kluczowe dla zapewnienia dostępu do wiedzy, co jest jednym z celów strategii MPW.

W podobny sposób do powyższego przypadku Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030, podczas przygotowywania Strategii rozwoju Muzeum na lata 2024–2030, przeanalizowane i wykorzystane zostały wymienione wcześniej dokumenty strategiczne wyższego rzędu, takie jak:

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030),

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Strategia Rozwoju Miasta Poznania 2020+.

Podsumowując: należy podkreślić, że założenia przedstawionego tutaj Programu rozwoju Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości w latach 2025-2027 jak i Strategia MPW budowana była w zgodności z głównymi założeniami strategii nadrzędnych na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Przez działania związane z efektywnością organizacyjną, rozwijaniem kompetencji zespołu, angażowaniem społeczności lokalnej, promocją kultury i dziedzictwa historycznego oraz wprowadzaniem innowacji MPW przyczynia się do budowania kapitału społecznego, wspiera tożsamość regionalną i narodową oraz tworzy przestrzeń dla edukacji i współpracy, odpowiadając na potrzeby społeczne i kulturowe.

Wizja opisana szczegółowo w Strategii Muzeum aż do roku 2035 wpisuje się także wyraźnie w główne założenia wymienionych powyżej dokumentów strategicznych wyższego rzędu.

VII. ZAMIAST PODSUMOWANIA

Z przedstawionych przeze mnie w niniejszym Programie informacji i danych jednoznacznie wynika, iż trzy najbliższe lata, okres od 2025 do 2027 roku, obejmuje kluczowe działania związane w pierwszej kolejności z budową nowej siedziby Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919, stworzeniem atrakcyjnej, nowoczesnej wystawy stałej wraz z ofertą. Po drodze, i to już w 2025 roku będzie prowadzona reorganizacji obecnej, wielooddziałowej struktury Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości polegająca na wydzieleniu i usamodzielnieniu w nowe, odrębne instytucje kultury Samorządu Województwa Wielkopolskiego oddziałów tworzących aktualnie WMN. Te trzy lata, które mają zakończyć się otwarciem nowego Muzeum Powstania Wielkopolskiego, jako okrętu flagowego Województwa Wielkopolskiego, to także czas na intensywną kampanię promocyjną o zasięgu ogólnopolskim, mającą za zadanie upowszechnianie wśród Polaków wiedzy o zwycięskiej insurekcji, a w ślad za tym docieranie do świadomości ludzi o powstającej w stolicy Wielkopolski nowoczesnej instytucji kultury, która gościom z Polski i zagranicy, w atrakcyjny i

zrozumiały sposób opowie o fenomenie Wielkopolskiej Drogi do Niepodległości. Aby tak się stało, aby osiągnąć jak najlepsze efekty, niezbędne będzie ścisłe współdziałanie Muzeum z Urzędem Marszałkowskim, MKiDN, Towarzystwem Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 i innymi sprawdzonymi partnerami, połączenie sił, kompetencji i środków w celu przeprowadzenia zakrojonych na szeroką skalę działań promocyjno-marketingowych. Niezbędne będzie wydzielenie osobnych budżetów wraz ze stworzeniem strategii długofalowych działań w tym obszarze.

Ma to związek z ambitnym wyzwaniem, jakie stawia przed sobą cały Zespół nowego Muzeum, a mianowicie osiągnięcie w pierwszych latach działania nowej siedziby frekwencji na poziomie 250 tysięcy gości. Wyznaczony przez nas pułap 250 tysięcy gości rocznie, nie tylko tych, którzy odwiedzą wystawę stałą jako główną atrakcję, ale także skorzystają z bogatej oferty przygotowanej przez Muzeum, choć bardzo ambitny, wydaje się jednak możliwy do osiągnięcia. Aby temu sprostać, jednym z warunków jest przygotowanie ciekawej, kompleksowej oferty kulturalnej i niestandardowe, spektakularne działania promocyjne. Za tym wszystkim muszą iść ludzie, Zespół zaangażowanych, posiadających odpowiednie kompetencje i pasję pracowników. Potrzebne są także środki, na poziomie ok 34 mln złotych rocznie, w pierwszym roku funkcjonowania nowego Muzeum, które zapewnią sprawną eksploatację obiektu wraz z otoczeniem, dadzą szansę na przygotowanie i realizację ambitnej, bogatej oferty i realizację wszystkich zaplanowanych działań strategicznych.

Mamy trzy lata, aby nawiązać kontakt z mieszkańcami i instytucjami, jakie działają w bezpośrednim sąsiedztwie powstającego Muzeum. Bardzo zależy mi na tym, aby nie tylko goście z daleka, z Polski i ze świata, ale także Ci, którzy mieszkają, żyją, pracują po sąsiedzku, współtworzyli razem z nami tę nową przestrzeń edukacji, wypoczynku, miejsca spotkań.

Jeszcze w tym roku, w 2025, zamierzam we współpracy z Towarzystwem Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 zorganizować w Poznaniu spotkanie wszystkich szkół, a jest ich ponad 120, które mają w nazwie Powstanie Wielkopolskie. Także w tym roku chciałbym powołać Młodzieżową Radę Muzeum, aby już teraz włączyła się aktywnie w tworzenie naszej oferty nowego Muzeum, która powinna uwzględniać potrzeby i oczekiwania młodego pokolenia. Z muzeami i izbami pamięci, jakie działając nie tylko w Wielkopolsce opowiadają choćby we fragmentach historię Powstania Wielkopolskiego ze swojej lokalnej perspektywy, chciałbym jak najszybciej stworzyć sieć dobrze współpracujących ze sobą, uzupełniających się

instytucji niosących pamięć o naszej zwycięskiej Wiktorii. Z nowego Muzeum goście, którzy będą chcieli poznać w szczegółach lokalne historie i ich bohaterów, będą odsyłani właśnie do tych rozsianych po Wielkopolsce i ościennych województwach miejsc pamięci, my zaś chcemy być tym centralnym ośrodkiem, w którym skupia się w zwartej, syntetycznej formie opowiedziana, zrozumiała, czytelna dla każdego nawet nie znającego historii Powstania Wielkopolskiego opowieść o fenomenie zwycięstwa.

Bardzo ważne w trakcie trwającej budowy Muzeum jest to, że wokół tego dzieła gromadzą się już ludzie i środowiska, których historia zwycięskiego zrywu łączy i inspiruje. Wyrazem tego jest choćby wkład finansowy jaki Wielkopolanie wnieśli w to niezwykle dzieło poprzez liczny udział w koncercie organizowanym przez Marszałka Województwa pod hasłem „Wielkopolska GRA! dla Muzeum” w 2024 r. Samorząd Województwa przekazał na rzecz budowy muzeum dochody z biletów na ten koncert – była to pokaźna kwota blisko 500 tysięcy złotych. W najbliższym czasie planowane jest zaproszenie Wielkopolan, a może i szerzej – wszystkich Polaków, do kolejnej formy włączenia się w proces budowy. Muzeum we współpracy z Samorządem Województwa Wielkopolskiego wyemituje serię pamiątkowych cegiełek z podobiznami bohaterów wielkopolskiej insurekcji o nominałach od 100 do 1000 zł. Dla wielu może być to niezwykła pamiątka, ale przede wszystkim świadectwo wspólnoty tworzącej to niezwykle miejsce dziedzictwa Wielkopolski.

Istotne będzie budowanie przemślanych, dobrych i szerokich relacji/współpracy z otoczeniem/partnerami i instytucjami. Bardzo ważnym zadaniem jest prowadzona permanentnie, aktywna kampania społecznej zbiórki pamiątek. Z jednej strony ma ona powiększyć kolekcję eksponatów i ocalić od zapomnienia niekiedy unikatowe pamiątki z rodzinnych zakamarków, z drugiej – ma wzmocnić tożsamość społeczną budowy „naszego muzeum o naszej historii”. Wraz z procesem projektowania wystawy stałej, muzeum nieustannie stara się budować kolekcje artefaktów – pamiątek o wydarzeniach i bohaterach Wielkopolskiej Drogi do Niepodległości. Do najcenniejszych należą pamiątki rodzinne po pierwszym dowódcy Powstania – generale Stanisławie Taczaku (obecnie część prezentowana jest na wystawie czasowej w Odwachu, w związku ze 150 rocznicą urodzin pierwszego dowódcy Powstania Wielkopolskiego), mundur urzędnika Wielkiego Księstwa Poznańskiego, odznaka „Wielkopolska Matkom Poległych”, zapisy nutowe własnoręcznie

podpisane przez Ignacego Jana Paderewskiego, kolekcja szabel i pałaszy stanowiących wyposażenie Powstańców Wielkopolskich, Wojsk Wielkopolskich i Wojska Polskiego w latach 1918-1919, suknia żałobna po powstańcach styczniowych czy kolekcja oryginalnych pamiątek po Helenie Paderewskiej, żonie wielkiego mistrza, związanych z jej charytatywną działalnością i stworzeniem formacji Białego Krzyża. Pozyskujemy ponadto historyczne dokumenty, ryciny i inne, czasem drobne elementy, z których każdy będzie ważny dla kompletności opowiadanej historii. Wszystkie takie artefakty zostaną pokazane na wystawie w oryginałach lub kopiach. Wizerunki wielu z nich posłużą do opracowania zawartości warstwy multimedialnej wystawy. Aby zrealizować z sukcesem prezentowany tu „Program działania Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości w latach 2025-2027”, konieczne będzie, i to już wkrótce, wprowadzenie w życie zapisów Strategii Wieloletniego Rozwoju Muzeum, monitorowanie na bieżąco statusu jej realizacji, dobre przygotowanie i wprowadzenie głębokich zmian w strukturze organizacyjnej, zdolnej do podjęcia czekających ją w niedalekiej przyszłości wyzwań. Dalej poprawa komunikacji wewnętrznej, podniesienie poziomu współpracy, współdziałania oraz zaangażowania, zaufania i odpowiedzialności pomiędzy działami i pracownikami, wprowadzenie regularnych badań poziomu zadowolenia i lojalności odwiedzających, polecania, rekomendacji do odwiedzania muzeum, wystaw według tej samej metodologii, tego samego wzoru, przy zastosowaniu sprawdzonej już przez nas „metodologii NPS”.

Zwyciężamy, bo pamiętamy!

Przemysław Terlecki